ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

1. července 2004 *

Ve věci C-295/02,

jejímž předmětem je žádost Niedersächsisches Oberwaltungsgericht (Německo) zaslaná Soudnímu dvoru na základě článku 234 ES, směřující k získání, ve sporu probíhajícím před tímto soudem mezi

Giselou Gerken

a

Amt für Agrarstruktur Verden,

rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení Komise (EHS) č. 3887/92 ze dne 23. prosince 1992, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství (Úř. věst. L 391, s. 36), článků 44, 53 a 54 nařízení Komise (ES) č. 2419/2001 ze dne 11. prosince 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství zavedený nařízením Rady (EHS) č. 3508/92 (Úř. věst. L 327, s. 11) a čl. 2 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, s. 1),

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J.-P. Puissochet a R. Schintgen, F. Macken (zpravodaj) a N. Colneric, soudci,

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: M.-F. Contet, vrchní rada,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za G. Gerken R. Mawickem, Rechtsanwalt,

— za Amt für Agrarstruktur Verden H. *v.* d. Goltzem, jako zmocněncem,

— za německou vládu W.-D. Plessingem a M. Lummou, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství M. Niejahrem, jako zmocněncem,

s přihlédnutím ke zprávě k jednání,

po vyslechnutí ústních vyjádření Amt für Agrarstruktur Verden zastoupené J. Haselhoffem, jako zmocněncem, německé vlády zastoupené M. Lummou a Komise zastoupené M. Niejahrem, na jednání konaném dne 11. prosince 2003,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. prosince 2003

vydává tento

Rozsudek

1 Usnesením ze dne 1. srpna 2002 došlým Soudnímu dvoru dne 19. srpna 2002 položil Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht na základě článku 234 ES předběžnou otázku týkající se výkladu čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení Komise (EHS) č. 3887/92 ze dne 23. prosince 1992, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství (Úř. věst. L 391, s. 36), článků 44, 53 a 54 nařízení Komise (ES) č. 2419/2001 ze dne 11. prosince 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství zavedený nařízením Rady (EHS) č. 3508/92 (Úř. věst. L 327, s. 11) a čl. 2 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, s. 1).

2 Tato otázka byla vznesena v rámci sporu mezi zemědělkyní Giselou Gerken a Amt für Agrarstruktur Verden (úřad pro zemědělskou organizaci ve Verdenu, dále jen „Amt") ve věci sankce uložené této zemědělkyni na základě čl. 10 odst. 2 nařízení č. 3887/92.

Právní rámec

Režimy podpor použitelné na skot

Nařízení (EHS) č. 805/68

3 Článek 4b nařízení Rady (EHS) č. 805/68 ze dne 27. června 1968 o společné organizaci trhu s hovězím a telecím masem (Úř. věst. L 148, s. 24), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2066/92 ze dne 30. června 1992, kterým se mění nařízení č. 805/68 a zrušují nařízení (EHS) č. 468/87, kterým se stanoví obecná pravidla režimu zvláštních prémií producentům hovězího a telecího masa, a nařízení (EHS) č. 1357/80, kterým se zavádí režim prémií na zachování stáda dojnic (Úř. věst. L 215, s. 49, dále jen „nařízení č. 805/68"), stanoví:

„1. Producentovi, který má v podniku skot samčího pohlaví, může být na jeho žádost poskytnuta zvláštní prémie. Tato prémie se poskytuje v mezích regionálních stropů pro nejvýše devadesát zvířat pro každou věkovou skupinu uvedenou v odstavci 2 na kalendářní rok a podnik.

2. Prémie se poskytuje nejvýše dvakrát za život každého skotu samčího pohlaví,

— poprvé ve věku 10 měsíců,

— podruhé ve věku 22 měsíců.

[...]" *(neoficiální překlad)*

Prováděcí pravidla pro režimy podpor

Nařízení č. 3508/92

4 V souladu s čl. 1 odst. 1 písm. b) první odrážkou nařízení Rady (EHS) č. 3508/92 ze dne 27. listopadu 1992 o zavedení integrovaného administrativního a kontrolního systému (dále jen „integrovaný systém") pro některé režimy podpor Společenství (Úř. věst. L 355, s. 1) zavede každý členský stát integrovaný systém, který se použije na režim prémií upravený v článku 4a až 4h nařízení (EHS) č. 805/68, které jsou poskytovány producentům hovězího a telecího masa.

Nařízení č. 3887/92

5 Nařízení č. 3887/92 stanoví v článku 1 prováděcí pravidla pro integrovaný systém zavedený nařízením č. 3508/92.

6 Článek 10 odst. 2 nařízení č. 3887/92 zní takto:

„Je-li zjištěno, že počet zvířat uvedený v žádosti o podporu převyšuje počet zvířat zjištěný při kontrole, je výše podpory vypočítána na základě počtu zjištěných zvířat. Nicméně s výjimkou případu působení vyšší moci a po uplatnění odstavce 5 je jednotná výše podpory snížena:

a) v případech žádosti týkající se nejvýše dvaceti zvířat:

— o procento odpovídající zjištěnému přebytku, představuje-li přebytek nejvýše dvě zvířata,

— o dvojnásobek procenta odpovídající zjištěnému přebytku, představuje-li přebytek více než dvě a nejvýše čtyři zvířata.

Představuje-li přebytek více než čtyři zvířata, není poskytnuta žádná podpora.

[...]

Procenta uvedená v písmenu a) se vypočítají na základě požadovaného počtu [...].

Jedná-li se však o nepravdivé prohlášení učiněné úmyslně nebo z hrubé nedbalosti:

— je dotyčný zemědělec vyloučen z příslušného režimu podpor pro dotčený kalendářní rok

a

— v případě nepravdivého prohlášení učiněného úmyslně z možnosti využít stejný režim podpor pro následující kalendářní rok.

Pokud zemědělec nemohl splnit svou retenční povinnost v důsledku případu působení vyšší moci, bude mít stále nárok na prémii na počet zvířat, na které lze poskytnout prémii v okamžiku, kdy došlo k případu působení vyšší moci.

V žádném případě nejsou prémie poskytnuty na počet zvířat přesahující počet uvedený v žádosti o podporu.

[...]" *(neoficiální překlad)*

Nařízení č. 2419/2001

7 Nařízení č. 3887/92 bylo zrušeno čl. 53 odst. 1 první větou nařízení č. 2419/2001.

8 Článek 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 stanoví, že snížení a vyloučení stanovená v hlavě IV tohoto nařízení, nazvané „Základ pro výpočet podpory, snížení a vyloučení", se neuplatní v případě, že zemědělec podal věcně správné informace nebo jestliže může jinak prokázat, že nenese zavinění.

9 Podle čl. 53 odst. 1 druhé věty téhož nařízení se nařízení č. 3887/92 použije i nadále na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období, které uplynou před 1. lednem 2002.

10 Článek 54 nařízení č. 2419/2001 stanoví:

„1. Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství.*

2. Použije se na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období začínajících od 1. ledna 2002.

[...]"

Časová působnost správních sankcí stanovených akty Společenství

Nařízení č. 2988/95

11 Článek 1 nařízení č. 2988/95 stanoví:

„1. Pro účely ochrany finančních zájmů Evropských společenství se přijímají obecná pravidla týkající se stejnorodých kontrol a správních opatření a sankcí postihujících nesrovnalosti s ohledem na právo Společenství.

2. ‚Nesrovnalostí' se rozumí jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství nebo formou neoprávněného výdaje."

12 Článek 2 odst. 2 téhož nařízení zní takto:

„Správní sankce smí být uložena, pouze pokud ji stanoví právní předpis Společenství předcházející nesrovnalosti. V případě pozdější změny ustanovení týkajících se správních sankcí obsažených v předpisech Společenství se zpětně použijí ustanovení, která jsou méně přísná."

Spor v původním řízení a předběžná otázka

13 Dne 21. prosince 1995 požádala G. Gerken o zvláštní prémii na dvanáct kusů skotu samčího pohlaví první a druhé věkové skupiny na základě článku 4b nařízení č. 805/68.

14 Rozhodnutím ze dne 21. června 1996 zamítl Amt tuto žádost pro sedm z dvanácti kusů skotu z důvodu, že G. Gerken nepředložila důkaz o tom, že zvířata splňují podmínku věku předepsanou právem Společenství. Rovněž jí odepřel prémie na zbývajících pět kusů skotu na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92.

15 Po neúspěšné stížnosti podané k Bezirksregierung Lüneburg (regionální správa v Lüneburgu) (Německo) podala G. Gerken dne 23. července 1998 žalobu k Verwaltungsgericht Stade (správní soud). U tohoto soudu předložila důkaz věku tří ze sedmi předmětných kusů skotu. Amt tedy prohlásil, že poskytne G. Gerken na tyto tři kusy skotu a na pět dalších, u kterých byl již věk prokázán, prémie poměrně snížené na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92.

16 Rozsudkem ze dne 17. února 2000 Verwaltungsgericht rozhodl, že pro čtyři další kusy skotu, u kterých nebyl věk prokázán, Amt právoplatně zamítl žádost G. Gerken. V tomto ohledu Verwaltungsgericht uvedl, že není relevantní, zda Amt změnil svou správní praxi týkající se způsobu dokazování věku skotu.

17 Co se týče osmi dalších kusů skotu, měl však Verwaltungsgericht za to, že G. Gerken má právo na celé prémie, a nikoliv na prémie snížené na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92. Uvedl, že sankce stanovené v tomto ustanovení nejsou v projednávaném případě použitelné z důvodu, že G. Gerken neučinila žádné podvodné nebo chybné prohlášení.

18 Amt podal odvolání k Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht proti této poslední části rozsudku vydaného v prvním stupni.

19 Tento soud nejprve konstatoval, že G. Gerken nepředložila důkaz o věku požadovaný pro čtyři z dvanácti kusů skotu uvedených ve své žádosti o podporu a že na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) druhé odrážky nařízení č. 3887/92 musí být výše podpory snížena o dvojnásobek procenta odpovídající přebytku, představuje-li přebytek čtyři zvířata. Postupující soud má za to, odkazuje na rozsudek ze dne 16. května 2002, Schilling a Nehring (C-63/00, Recueil, s. I-4483), podle kterého se sankce stanovené v tomto ustanovení uplatní, i když přebytek počtu uvedených zvířat ve vztahu k počtu zjištěných zvířat nespočívá v nepravdivém prohlášení žadatele, že by se tedy uvedené sankce měly použít na G. Gerken.

20 Postupující soud však poznamenává, že na podporu své žádosti o podporu předložila G. Gerken úřední veterinářské osvědčení Landkreis Verden (okres Verden), kterým se potvrzuje, že skot není postižený leukózou. Tedy, podle postupujícího soudu, bylo na základě dvou vyhlášek ministerstva přijatých v březnu a červnu 1996 praxí Amt do začátku roku 1996 přijímat tento druh osvědčení jako důkaz o věku skotu, kterou poprvé změnil poté, kdy G. Gerken předložila svoji žádost. Postupující soud má tedy za to, že G. Gerken podala „věcně správné informace" ve smyslu čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 a že nepochybila ve smyslu tohoto ustanovení, alespoň pokud se jedná o výtku vůči ní, že nepředložila důkaz o věku předmětných čtyř kusů skotu.

21 Za těchto podmínek si postupující soud klade otázku, zda má uplatnit sankce stanovené v čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92. Konstatuje, že toto nařízení bylo zrušeno čl. 53 odst. 1 první větou nařízení č. 2419/2001, ale že toto nařízení podle čl. 54 odst. 1 tohoto nařízení vstoupilo v platnost až 13. prosince 2001. Krom toho uvádí, že na základě čl. 53 odst. 1 druhé věty nařízení č. 2419/2001 se nařízení č. 3887/92 použije i nadále na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období, které uplynou před 1. lednem 2002. Z uvedeného postupující soud jednak vyvozuje, že je namístě uplatnit na G. Gerken sankci stanovenou v čl. 10 odst. 2 posledně uvedeného nařízení.

22 Postupující soud nicméně připomíná, že podle čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 v případě pozdější změny ustanovení týkajících se správních sankcí obsažených v předpisech Společenství se zpětně použijí ustanovení, která jsou méně přísná.

23 Vzhledem k tomu, že Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht měl za to, že řešení sporu, který je mu předložen, vyžaduje výklad ustanovení nařízení č. 3887/92, 2988/95 a 2419/2001, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být výše podpory rovněž snížena na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) druhé odrážky nařízení č. 3887/92 v případě, že nemůže být z právních důvodů zvláštní prémie pro skot samčího pohlaví, o kterou bylo požádáno v době, kdy bylo toto ustanovení práva Společenství účinné, poskytnuta majiteli podniku, ale kdy tento majitel podniku podal věcně správné informace ve smyslu čl. 44 odst. 1 nařízení (ES) č. 2419/2001 nebo jestliže může jinak prokázat, že nenese zavinění?"

K předběžné otázce

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

24 Niedersächsisches Ministerium für Ernährung (ministerstvo pro výživu spolkové země Dolní Sasko, dále jen „ministerstvo"), příslušné pro žalovanou v původním řízení, a Amt mají za to, že méně přísné sankce stanovené nařízením č. 2419/2001 nejsou použitelné ve věci, jež je předmětem sporu v původním řízení.

25 Článek 53 odst. 1 a čl. 54 odst. 2 nařízení č. 2419/2001 jasně uvádějí, že nařízení č. 3887/92 bylo zrušeno vstupem nového nařízení v platnost a že toto nařízení je použitelné pouze na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období, které uplynou před 1. lednem 2002. V důsledku toho není namístě použít nařízení č. 2419/2001 na žádosti o prémie týkající se předchozích let.

26 Nepoužije se rovněž čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/1995. Toto ustanovení odkazuje na sankce uložené v rámci změny práva Společenství, zatímco nařízení č. 2419/2001 zrušilo nařízení č. 3887/92.

27 Podle ministerstva se nemůže G. Gerken na základě čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 dovolávat ochrany legitimního očekávání. Orgán pověřený poskytováním prémií je oprávněn požadovat důkaz, že podmínky pro poskytnutí této prémie jsou splněny, přestože tato prémie byla již poskytnuta. Navíc žadatel o podporu má povinnost až do konce čtvrtého roku následujícího po kalendářním roce, ve kterém byla prémie poskytnuta, prokázat, že podmínky pro poskytnutí této prémie jsou

splněny. Žadatelka tak nebyla schopna učinit pro dotčené čtyři kusy skotu. Pokud by se však čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 měl na tento případ použít, bylo by z tohoto důvodu vhodné upustit pouze od uplatnění vyloučení nebo snížení, avšak nikoliv od zamítnutí poskytnout podporu na předmětné čtyři kusy skotu.

28 Ministerstvo a Amt mají za to, že pokud by ustanovení nařízení č. 2419/2001 podléhala pravidlu zpětné použitelnosti stanovenému nařízením č. 2988/95, muselo by to být výslovně uvedeno v nařízení č. 2419/2001, přestože nařízení č. 3887/92, včetně jeho ustanovení o sankcích, bylo zrušeno nařízením č. 2419/2001.

29 Německá vláda se domnívá, že v projednávaném případě je třeba pokračovat v uplatňování sankcí stanovených v čl. 10 odst. 2 nařízení č. 3887/92. Uplatňování tohoto ustanovení není v rozporu s čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 ani s obecnými zásadami práva Společenství.

30 Co se týče čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95, je podle německé vlády v souladu s právem vykládat toto pravidlo v tom smyslu, že se nepoužije na specifická přechodná ustanovení jako ta, která jsou stanovená ve specifických právních předpisech podle jednotlivých oblastí, například ustanovení čl. 53 odst. 1 druhé věty nařízení č. 2419/2001. Toto ustanovení, které upřesňuje, která pravidla týkající se integrovaného systému se použijí před nebo po určitém datu, totiž podle německé vlády představuje zvláštní právní předpis ve vztahu k pravidlu zpětné použitelnosti v čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95.

31 Co se týče obecných zásad práva Společenství, skutečnost, že integrovaný systém stanovený nařízením č. 3887/92 se podle čl. 53 odst. 1 druhé věty nařízení

č. 2419/2001 použije na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období, které uplynou před 1. lednem 2002, není v rozporu se zásadou ochrany legitimního očekávání, ani se zákazem zpětné použitelnosti opatření. S G. Gerken bude zacházeno pouze podle práva použitelného v období, pro které žádala prémii. Ustanovení čl. 53 odst. 1 druhé věty nařízení č. 2419/2001 jí zabraňuje dovolávat se příznivější právní úpravy, která vstoupila v platnost poté, kdy podala svou spornou žádost.

32 Podle německé vlády podporují rozdíly v systémech kontrol a sankcí stanovených nařízeními č. 3887/92 a č. 2419/2001 odpověď, kterou navrhuje. Zatímco v režimu stanoveném v dřívějším nařízení se kontroly a sankce zaměřovaly na jednotlivé žádosti o podporu, v režimu stanoveném v novém nařízení se kontroly provádějí a sankce ukládají v rámci integrovaného přístupu zaměřeného na podnik. Německá vláda uplatňuje, že jelikož byly kontroly prováděny na základě nařízení č. 3887/92, neprobíhaly se zřetelem na přístup zaměřený na podnik, a tedy se netýkaly všech nařízení Společenství použitelných na skot. Neexistuje tedy žádný výsledek kontroly zaměřený na podnik, který umožňuje uložení sankcí zaměřených na podnik. Je tedy nemožné převést údaje, které platí pro režim stanovený v nařízení č. 2419/2001, jako čl. 44 odst. 1, do režimu kontrol a sankcí nařízení č. 3887/92.

33 Komise úvodem připomíná, že v rozsudku ze dne 17. července 1997, National Farmers' Union a další (C-354/95, Recueil, s. I-4559, body 39 až 41) již Soudní dvůr rozhodl, že pravidlo zpětné použitelnosti méně přísných sankcí stanovené v čl. 2 odst. 2 druhé větě nařízení č. 2988/95 se v zásadě použije v rámci nařízení č. 3887/92.

34 Skutečnosti, které jsou základem věci, jež je předmětem sporu v původním řízení, tedy splňují podmínky pro použití tohoto pravidla zpětné použitelnosti.

35 Zaprvé zemědělec, který předkládá žádost o podporu na zvířata, na kterou nelze podporu poskytnout, porušuje ustanovení práva Společenství a dopouští se z tohoto důvodu nesrovnalosti ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení 2988/95.

36 Zadruhé zavedení čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 změnilo integrovaný systém v tom smyslu, že sankce, které jsou zde stanoveny, se nepoužijí v případě, že zemědělec podal věcně správné informace nebo jestliže může jinak prokázat, že nenese zavinění. V tomto případě má toto ustanovení za následek správní sankci, která je méně přísná než ta, která je stanovená nařízením č. 3887/92.

37 Komise tvrdí, že použití čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 v projednávaném případě není vyloučeno ustanoveními v článcích 53 a 54 nařízení č. 2419/2001 a ustanoveními, které se týkají vstupu tohoto nařízení v platnost a časové působnosti. Domnívá se, že čl. 53 odst. 1 druhá věta nařízení č. 2419/2001 musí, stejně jako ustanovení uvedené v čl. 54 odst. 2 nařízení č. 2419/2001, které tomuto ustanovení odpovídá, pouze zajistit, že žádosti o podporu týkající se období před 1. lednem 2002 budou moci být nadále posuzovány na základě nařízení č. 3887/92, které se na ně uplatňovalo na počátku, a že nebudou podléhat nové právní úpravě od vstupu tohoto nového nařízení v platnost. Zákonodárce Společenství naproti tomu neměl úmysl vyloučit těmito ustanoveními použití pravidla zpětné použitelnosti stanoveného v čl. 2 odst. 2 druhé větě nařízení č. 2988/95 pro méně přísné správní sankce v rámci integrovaného systému.

38 Komise však na jednání uznala, že existuje rozdíl mezi případy, ve kterých se pravidlo zpětné použitelnosti uvedené v čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 použije, a případy, ve kterých se nepoužije. Pravidlo zpětné použitelnosti se nemůže uplatnit v případě, kdy ustanovení, která se dotýkají sankcí v právních předpisech Společenství, jsou zcela přepracována v novém nařízení.

39 Co se týče použití čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 v projednávaném případě, Komise uvádí, že jiný výklad než ten, který navrhuje, zbavuje čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 z velké části užitečného účinku. Vyloučit použití pravidla zpětné použitelnosti může být zamýšleno pouze v případě, že je to výslovně stanoveno v textech. Komise tak poukazuje na to, že články 53 a 54 nařízení č. 2419/2001 neobsahují výslovné ustanovení v tomto smyslu.

Závěry Soudního dvora

40 Předběžnou otázkou se postupující soud v podstatě táže, zda čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě žádosti o podporu „na zvířata", spadající do časové působnosti nařízení č. 3887/92, a postižené nesrovnalostí, která vede k uplatnění sankce na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) téhož nařízení, musejí příslušné orgány použít zpětně ustanovení článku 44 nařízení č. 2419/2001 z toho důvodu, že tato ustanovení jsou méně přísná pro dotčené chování.

41 Úvodem je třeba poznamenat, že cílem nařízení č. 3887/92 je v souladu s jeho sedmým a devátým bodem odůvodnění kontrolovat účinným způsobem dodržování ustanovení v oblasti podpor Společenství a stanovit ustanovení, která mají účinně předcházet a postihovat nesrovnalosti a podvody.

42 Cílem čl. 10 odst. 2 nařízení č. 3887/92 je účinným a odrazujícím způsobem postihovat nejen podvodná prohlášení nebo prohlášení učiněná z hrubé nedbalosti, ale také všechny nesrovnalosti, kterých se zemědělec dopustil ve své žádosti o podporu (viz výše uvedený rozsudek Schilling a Nehring, bod 27).

43 Na základě ustanovení čl. 10 odst. 2 písm. a) druhé odrážky nařízení č. 3887/92, které bylo v platnosti v době podání předmětné žádosti o podporu ve věci, jež je přemětem sporu v původním řízení, musí být výše podpory snížena o dvojnásobek procenta odpovídající zjištěnému přebytku, představuje-li přebytek více než dvě a nejvýše čtyři zvířata.

44 V souladu s těmito ustanoveními, tak jak jsou vykládána judikaturou, je výše podpory snížena, i když přebytek počtu uvedených zvířat ve vztahu k počtu zjištěných zvířat nespočívá v nepravdivém prohlášení žadatele, avšak je způsoben skutečností, že pro některá zvířata nejsou požadované podmínky pro poskytnutí prémie splněny (viz výše uvedený rozsudek Schilling a Nehring, bod 42).

45 Po podání sporné žádosti o podporu žalobkyní bylo nařízení č. 3887/92 zrušeno čl. 53 odst. 1 nařízení č. 2419/2001. Posledně uvedené nařízení se rovněž týká prováděcích pravidel pro integrovaný systém pro některé režimy podpor Společenství zavedené nařízením Rady (EHS) č. 3508/92.

46 V souladu s čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 se snížení a vyloučení stanovená v hlavě IV tohoto nařízení nepoužijí v případě, že zemědělec podal věcně správné informace nebo jestliže může jinak prokázat, že nenese zavinění.

47 Mimoto nařízení č. 2988/95 uvádí zejména ve svém čl. 2 odst. 2, že v případě pozdější změny ustanovení týkajících se správních sankcí obsažených v předpisech Společenství se zpětně použijí ustanovení, která jsou méně přísná.

48 Je tedy třeba zkoumat, zda se toto ustanovení použije na okolnosti takové jako jsou ty ve věci, jež je přemětem sporu v původním řízení.

49 Zaprvé nesrovnalost zjištěná v žádosti o podporu G. Gerken, na kterou by se mohl použít čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92, tj. skutečnost, že předložila žádost na skot, u kterého neprokázala, že splňoval předepsanou podmínku věku, představuje nesrovnalost ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95.

50 Zadruhé snížení výše podpor „na zvířata" nebo dokonce zrušení podpory, představuje správní sankci ve smyslu čl. 2 odst. 2 téhož nařízení (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky National Farmers' Union a další, bod 40, a Schilling a Nehring, body 26 a 27).

51 Mimoto právní úpravy sankcí týkající se žádostí o podpory stanovené nařízením č. 3887/92 byly později změněny vstupem nařízení č. 2419/2001 v platnost.

52 Konečně čl. 44 odst. 1 posledně uvedeného nařízení zavedl ustanovení týkající se sankcí méně přísných než sankce použitelné na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92.

53 Tvrzení německé vlády, podle kterého je zpětná použitelnost těchto méně přísných sankcí v souladu s čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 vyloučena na základě ustanovení čl. 53 odst. 1 druhé věty a čl. 54 odst. 2 nařízení č. 2419/2001, nemůže být přijato.

54 Tato ustanovení stanoví, že nařízení č. 3887/92 se použije i nadále na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období, které uplynou před 1. lednem 2002 a že nařízení č. 2419/2001 se použije na žádosti o podporu týkající se hospodářských roků nebo prémiových období začínajících od 1. ledna 2002.

55 Ze čtvrtého bodu odůvodnění nařízení č. 2988/95 však vyplývá, že má-li být boj proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Společenství účinný, musí být stanoven společný právní rámec pro všechny oblasti politik Společenství. Navíc podle 5. bodu odůvodnění téhož nařízení jednání představující nesrovnalosti a s nimi související správní opatření a sankce jsou stanoveny v souladu s nařízením č. 2988/95 v odvětvových předpisech.

56 Z toho vyplývá, že v oblasti kontrol a postihování nesrovnalostí spáchaných v právu Společenství stanovil zákonodárce Společenství tím, že přijal nařízení č. 2988/95, řadu obecných zásad a obecně požadoval, aby se všechna odvětvová nařízení řídila těmito zásadami.

57 Nic v nařízení č. 2419/2001 nenaznačuje, že úmyslem tohoto nařízení bylo vyloučit zásadu zpětné použitelnosti méně přísných sankcí uvedených v čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95.

58 Je tedy třeba vykládat čl. 53 odst. 1 druhou větu a čl. 54 odst. 2 nařízení č. 2419/2001 tak, že se uplatňují, aniž je dotčeno použití této zásady.

59 Aniž by byla předjímána otázka, zda lze ostatní ustanovení hlavy IV nařízení č. 2419/2001 týkající se základu pro výpočet podpory, snížení a vyloučení rovněž za určitých okolností zpětně použít v souladu s čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95, je třeba na základě tohoto ustanovení použít zpětně méně přísná ustanovení čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 na žádosti o podporu, spadající do časové působnosti nařízení č. 3887/92.

60 Z toho vyplývá, že jestliže dotyčná zemědělkyně ve věci, jež je přemětem sporu v původním řízení, prokáže v souladu s čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001, že podala na podporu žádosti o podporu, o které se stále jedná, věcně správné informace nebo jestliže může jinak prokázat, že nenese zavinění, jedná-li se o nesrovnalosti v uvedené žádosti o podporu, sankce stanovená v čl. 10 odst. 2 písm. a) nařízení č. 3887/92 spočívající ve snížení výše podpory o stanovené procento odpovídající zjištěnému přebytku zvířat, se nepoužije.

61 S ohledem na výše uvedené je třeba odpovědět na položenou otázku tak, že čl. 2 odst. 2 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že v případě žádosti o podporu „na zvířata" spadající do časové působnosti nařízení č. 3887/92 a postižené nesrovnalostí, která vede k uplatnění sankce na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) téhož nařízení, musejí příslušné orgány použít zpětně ustanovení čl. 44 odst. 1 nařízení č. 2419/2001 z toho důvodu, že tato ustanovení jsou méně přísná pro dotčené chování.

K nákladům řízení

62 Výdaje vzniklé německé vládě a Komisi, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát)

o otázce, kterou mu předložil Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht usnesením ze dne 1. srpna 2002, rozhodl takto:

Článek 2 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství musí být vykládán v tom smyslu, že v případě žádosti o podporu „na zvířata" spadající do časové působnosti nařízení Rady (EHS) č. 3887/92 ze dne 23. prosince 1992, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství, a postižené nesrovnalostí, která vede

k uplatnění sankce na základě čl. 10 odst. 2 písm. a) téhož nařízení, musejí příslušné orgány použít zpětně ustanovení čl. 44 odst. 1 nařízení Komise č. 2419/2001 ze dne 11. prosince 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství zavedený nařízením Rady (EHS) č. 3508/92, z toho důvodu, že ustanovení nařízení č. 2419/2001 jsou méně přísná pro dotčené chování.

Timmermans Puissochet Schintgen

Macken Colneric

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 1. července 2004.

Vedoucí soudní kanceláře

R. Grass

Předseda druhého senátu

C. W. A. Timmermans